

Alina-Iuliana POPESCU
(Universitatea de Vest din
Timișoara)

**Ana Blandiana – o poezie a interiorității
(de la modelul internațional de receptare
critică, la cel autohton)**

Abstract: (Ana Blandiana – the poetics of interiority [between its international and national critical reception]). Although the Romanian neomodernism map is highly diverse, being made up of a plurality of poetic voices, Ana Blandiana represents a distinctive figure. The trajectory of her poetry starts with her very interesting biography that has undergone of a troubled history. Her literary debut is censored by political and ideological hardships of the moment. Deep poetic and stylistic reflections, generated by a careful reading and a passion for her poetry, gave to the critics the opportunity to reach the substrate identity incorporation of an original artistic creation of the poet. Starting from this idea, we settled two different reception's directions of its work: the stylistic criticism from international magazines, focusing especially on poetic language, seen as a means of creating a new reality through an internalization of the outside, and the Romanian stylistic criticism, which maintains a conservative voice.

Keywords: poetics, literary discourse, neomodernism, generation, poetry

Rezumat: De la harta neomodernismului românesc este de o extrem de mare diversitate, fiind constituit dintr-o pluralitate de voci lirice, Ana Blandiana devine o figură distinctă a acesteia. Traectoria extrem de interesantă a liricii sale are ca premisă biografia, care a fost supusă unei tulburate istorii. Debutul său literar este cenzurat de vitregiile ideologiei politice a momentului, urmând ca anii care continuă să stea sub același stigmat. În poezia sa, Ana Blandiana rescrie ideea de romantism cald și diafan, pe care îl învestește cu sensurile unei purități severe sau cu sentimentul tainei, prin intermediul unei opere care restabilește trecerea, autoarea deschizând porțile interiorității și comunicând cu lumea, din prisma sufletului. Profundele reflecții poetico-stilistice, generate de lectura atentă și de pasiunea pentru poezia Anei Blandiana le-au oferit criticilor posibilitatea să ajungă la substratul identitar constitutiv al creației artistice al poetei, care, în primul rând, de selectarea și de permanenta construire de sensuri noi, integrate nivelurilor fonetice, lexicale, semantice și stilistice. Pornind de la această idee, s-au stabilit două direcții diferite de receptare a operei Anei Blandiana: critica stilistică din revistele internaționale de retorică, centrată, mai ales, pe limbajul poetic, văzută ca mijloc de crearea a unei noi realități, printr-o interiorizare a exteriorului, și raportată fiind, în permanență, la dimensiunea biografică și critica autohtonă, care prestează o voce conservatoare, reînându-se de la trasarea unei viziuni necanonice și neconforme cu așteptările obișnuite ale domeniului său.

Cuvinte-cheie: poezie, discurs literar, neomodernism, generație, poezie

Situarea unui autor în contextul unei anumite epoci/generații, precum și stabilirea influenței pe care acesta o manifestă în promovarea unei anumite estetici, pe baza unor coordonate teoretice anterior trasate, care ierarhizează literatura, necesită prezența indispensabilă a criticilor, care să facă posibile nu doar studiul și receptarea corectă a textelor beletristice, ci chiar producerea lor, în contextul calității. Or,

„o literatură fără constructe teoretice nu este numai cu neputință de studiat, dar și cu neputință de produs. Curentele artistice nu sunt decât suvele taxonomice în care, ca într-un insectar, sunt întinși autorii [...], cu dominante umane, psihice și artistice având un dinamism propriu. [...] Curentele furnizează autorilor nu numai atitudinea filozofică și estetică, ci și o ideologie, un instrumentar tehnic, un sistem de valori” (Cărtărescu 1999, 309-310).

Profundele reflecții poetico-stilistice, generate de lectura atentă și de pasiunea pentru poezia Anei Blandiana, le-au oferit criticilor posibilitatea să ajungă la substratul identitar

constitutiv al creației artistice a poetei, care vine în primul rând de la selectarea și de la permanenta construire de sensuri noi. Pornind de la această idee, au fost stabilite două direcții diferite de receptare a operei Anei Blandiana: pe de o parte, critica stilistică din revistele internaționale de retorică, centrată, mai ales, pe limbajul poetic și raportat fiind, în permanență, la dimensiunea biografică, iar, pe de altă parte, critica autohtonă, care prestează o voce conservatoare, reînându-se de la trasarea unei viziuni necanonice și neconforme cu așteptările obișnuite ale domeniului său. În acest context, analiza abordată din unghiuri diferite reușește să ofere o nouă viziune asupra poeziei Anei Blandiana, la care vom face referire în cele ce urmează¹.

Poetica nouă pe care o promovează Ana Blandiana este o reiterare a poeziciei anterioare și nesciene, în care literatura și cuvântul pot să devină o piedică:

„Ursc uneori literatura, aaaa cum un podgorean ar putea urfi vinul pentru insolența de a se socoti mesagerul în transcendent al viei, plătind vămile perfecțiunii cu adevăratele rurile, uitate unul câte unul, ale butucilor” (Blandiana 1970, 112).

Poezia este scrijelită cu unghia pe pereții sufletului, poeta definind, în *oglinzi*, o altă estetică a urâtului, privită dinspre interior către exterior. Totul este inversat și, de aici, realitatea devine altă: freacă interiorul se poate răsfărca către cel exterior, contopindu-se cu acesta, lăfăindu-l sau ascunzându-se de el, dar niciodată acceptându-l. Cultivat cu precizie de Ana Blandiana, această formă de percepție a exteriorului, printr-o *filtrare interioară*, presupune, totodată un *model de construcție a unei noi realități (interioare)*, printr-o reconsiderare prealabilă a *realității exterioare*. Tonalitatea aparte, în care poeta rescrie noi realități, implică, dincolo de geometrie neomodernistă a formei, un ritual al ei:

„Am hotărât/ Să ies din glasul meu,/ Ca dintr-o biserică prăsit / De Dumnezeu mai înainte./ O celebră biserică / Devenit muzeu./ Cu altar din silabe/ și bol din cuvinte./ Sub care, amenințări/ De atâta iubire,/ Credința îi se-nghesuie./ În pronaosuri sfinte.// Am hotărât/ Să fug din glasul meu,/ Ca dintr-o închisoare pe care/ Singur mi-am închinat-o./ Pentru nenumăratele mele crime./ O închisoare celebră / Devenit muzeu./ Cu versuri zvoare/ și gratii de rime-/ Publicul o vizitează / și, înfiorat de torturi./ Nu se miră / Că nu zace, în ea, nimeni” (Pasul) (Blandiana 1970, 23).

În fapt, lumea interioară, ascunzându-l pe care poeta și-l creează prin poezie, constituie o aparent armă de luptă. Realul trebuie și poate fi schimbat prin cultură, dar fără să fie renegat, ci acceptat ca pe ceva concret, existent, contra căruia poți doar să lupți. Lupta aceasta o va transforma în eroină, Ana Blandiana redând, în întreaga sa creație, puterea spiritului românesc de a învinge vitregia istoriei.

Deși o ființă spirituală și spiritualizată,

„nimic din ceea ce este omenesc nu-i este străin Anei Blandiana, însă tot ce este omenesc, în cazul său, se transfigurează, devine literatură. Frazele ei confesive au ceva înalt și auster, par tampilate într-o cancelarie cerească. Aceste fraze impun respect și intimidă” (Tefnescu 2008, 401).

Fără să se dezice de la preocuparea pentru formă, îmbinând finețea expresiei cu gravitatea solemnă, pe care autoarea și-o asumă în modul de receptare a lumii și a vieții. Rămâne, totuși,

¹În vederea unei receptări corecte a conținutului acestui articol, am inserat succinte analize stilistice, care, împreună cu perspectivele critice avute în vedere (internațională și autohtonă), să ofere o imagine de ansamblu a poeziei autoarei citate. Fragmentul de mai sus face parte dintr-un studiu complex cu privire la poezia Anei Blandiana, *O poezie a deconstrucției. Neomodernismul: Ana Blandiana*, Iași, Editura Junimea, 2015.

ea însuși, fiind că: „Singurul mod de a fi poet este să fii tu însuși, pentru că, în momentul în care poetul încearcă să fie asemenea celorlalți, să placă altora, să impresioneze, poezia sa îi pierde din valoare” (Romero 1999, 12), după cum Joaquín María Aguirre Romero precizează, receptându-i poetica. Originalul, născut din profunzimile unei ființe care preferă să stea sub semnul tăcerii, sau al modestiei intelectuale, transpare și din naturale ea, prin intermediul creia Ana Blandiana se lasă exprimat, în poezie. Creația devine, astfel, ritualul epifanic al unei prezențe care se redescoperă celorlalți, redefinindu-se continuu:

„Ana Blandiana nu joacă un rol sau altul, atunci când îi compune poemele, ci este mereu ea însuși [...]. O mie de poeme de Ana Blandiana înseamnă – dincolo de semnificația fiecăruia, în parte – o mie de prilejuri de a ajunge în apropierea unei persoane care ne încântă prin însuși faptul că există” (Teftescu 2008, 397).

Urmându-l pe Buffon, cu al lui „stilul este omul însuși”, și încercând o clarificare a stilului Anei Blandiana, cea aflată într-o *permanentă clarificare de sine*, Joaquín María Aguirre Romero îi definește lirica „mai degrabă orientală decât occidentală, o poezie a *dizolvării*, a restituirii unității pierdute, provocată de ruptura abisală dintre conștiință și abstractizare” (Romero 1999, 16). Natura paradoxală a unui stil care pendulează, inegal, între intelect și emoție a expresiei, în favoarea celei din urmă, se răsfrânge asupra conținutului, deconstruind parțial canonul Generației, prin instaurarea unui nou ceremonial. Vorbim despre vindecarea prin poezie sau poezia ca terapie, ca formă de recuperare a unui timp pierdut, a unui spațiu originar, aproape paradiziac, regândibil și în eles doar cu ochii sufletului. Iar dacă paradisul este un *illo tempore*, atunci calea cea mai simplă către el este poezia, adică zborul.

„De boala de care sufăr / Nu se moare / Ci se trăiește - / Substanța ei este chiar eternitatea / Un fel de cancer al timpului / Înmulindu-se din sine fără oprire / E o boală impecabilă / O suferință perpetuă ca o vocală de sticlă / Laminată în vâzduhul asurzitor / O cădere / Creia, numai pentru că e fără sfârșit, / I se spune zbor. (Zbor)” (Blandiana 1970, 35).

Zborul stănescian este transpus în literă de femeie. Este țipătul neputinței omului de a cuprinde infinitul, de a descompune materialul pentru a scoate la iveală spiritualul, de a dizolva prezentul pentru a reinstaura trecutul primordial al lumii. Zborul devine, astfel, o cale exterioară de clarificare a Luminii, a căreia cum Trecerea devine o cale interioară. Iar „acest tip de idealism vitalist și nu raționalist, cred că este unul dintre elementele identitare ale poetei” (Romero 1999, 17).

Cuvintele par să se interiorizeze și ele, devenind limbaj al tăcerii, primând, de fapt, ceea ce nu poate fi exprimat, adică sufletul. Iar în calea disperată a exprimării absolute a sufletului cuvintele devin piedică sau chiar blestem: „Tragic mi-e darul, asemenea pedepselor vechi / Căstră mo mi-a greșit că să-i port - lauri-vina? / tot ce-ating se prefacă-n cuvinte / Ca-n legenda regelui Midas” (Blandiana 1970, 72). Vorbind tocmai despre esența cuvintelor, despre limitele lor interioare, despre puterea lor de expresie, în *Postfața* a traducerii volumului Anei Blandiana, *Proiecte de trecut și alte povestiri*, Marco Cugno identifică anumite elemente specifice:

„Există, pe de-o parte, materialitatea cuvântului, percepută ca «dar tragic» («Tot ce ating se prefacă-n cuvinte / Ca-n legenda regelui Midas», scrie autoarea în poezia *Darul*, din cea de-a doua culegere, *Calcâiul vulnerabil*), iar de cealaltă, aproape vrând să scape de acest «blestem», nevoia de a ajunge la esența misterioasă a cuvântului, la sufletul acestuia. Aceasta «văntoare» a «umbrelor cuvintelor» este însă supus riscului: cuvintele pot să-și piardă umbra, partea lor cea mai de preț, și își pot vinde sufletul” (Cugno 2008, 141).

Investite în mod aproape miraculos cu o aur special pe care Marco Cugno o numește *umbră*, adică o inimă ascunsă, aflată în stare latentă, pe care doar dibăcia artistului

o poate readuce la via , f când-o s pulseze în ritmul propriu, cuvintele nu pot fi transpuse în idei, f r interven ia sensibilului. În lipsa emoiei, simpla lor form , oricât de frumoas , devine arid de sens, de aceea „tocmai utilizarea cuvântului poetic, în scopuri etice, «morale», este simit ca un risc, care i-ar putea compromite valoarea, pe plan estetic, datorita *angaj rii* excesive” (Cugno 2008, 141).

Dominat de ideea conform creia „Ana Blandiana nu face altceva decât s exprime, cu aceea i concrete e rafinat , întâlnit în rândul *Generaiei* sale, idei filozofice, în fond, raporturi de cunoa tere între eu i lume, punctul de plecare al oric rei poezii” (Manolescu 2008, 126), *critica de dic ionar* de la noi din țară, cum o nume te Ion Simu într-un articol eponim, din „România literar ” (Simu 2005, 35), r mâne, totu i, „un instrument de lucru indispensabil” (Simu 2005, 35), în care:

„deceniul este un segment temporal indiferent, [...] numele scriitorilor sunt etichete, iar c r ile - suportul de hârtie al unui text oarecare, f r leg tur nici cu via a social , nici cu via a formelor literare. Pentru Al. Piru literatura e un depozit de c r i, unde rostul istoricului literar e s scuture tomurile de praf i s fac ordine” (Simu 2005, 35).

Mizând mai rar pe raportarea biografic în receptarea textului, critica autohton p streaz o voce conservatoare, re înându-se de la trasarea unei viziuni *necanonic* i neconforme cu a tept rile obi nuite ale domeniului s u. Propensiunea spre un nou fir interpretativ, impus de domenii precum estetica, retorica, lingvistica, filosofia sau psihologia, este respins de la bun început, ca rezultat al asocierii muncii critice cu rigoarea impus de studii de istorie literar i de dic ionare de literatur . Considerat suficient privirii critice, cadrul strâmt al textului literar devine, totu i, neînc p tor pentru complexitatea ideii pe care poetul vrea cu obstina ie s o propulseze spre transcendent, raportând-o întregii sale sfere existen iale. Cuvântul, ca intermediar între exterior i interior, devine indispensabil odat cu modernitatea, el fiind mijloc i surs , totodat , în crearea noului univers (poetic), care este *poezia* îns i.

Uzând de o abordare de tip eseistic, Alex tef nescu reu e te, totu i, pe parcursul paginilor rezervate Anei Blandiana, s ofere atât ample informa ii biobibliografice, precum i scurte, dar interesante analize semiostilistice, vizându-i volumele de poezie, de proz i de eseu-publicistic , pe care le pune între titluri sugestive: *O sugestie de sfin enie*, *Opera în proz* , *Poetul c zut în lume*. Aproape ova ionându-i crea ia, pe care o vede drept „o sugestie de sfin enie” (tef nescu 2005, 397), criticul literar îi transfer sublime sensuri martirice:

„Ce anume ne place la Ana Blandiana? Cel mai mult, ne place c ea se înf i eaz dezarmat , în fa a publicului, în fa a ironicului public de azi. Aceast vulnerabilitate d *o sugestie de sfin enie* (evocându-l pe sfântul Francisc d'Assisi, care s-a dus cu mâinile goale, în c utarea lupului feroce) i paralizeaz spiritul critic al cititorilor. Personajul liric, din poezia Anei Blandiana este o fat îmbr cat în alb, f r podoabe, descul , care vorbe te simplu i cu un fel de resemnare tragic ” (tef nescu 2005, 397).

A scrie poezie, în eles ca mod de a fi, devine pentru Ana Blandiana o cale de a tinde c tre limbajul perfect, aproape transcendental, „multe poeme ale Anei Blandiana fiind poeme-eseu i putând fi traduse doar într-un limbaj exclusiv eseistic” (tef nescu 2005, 398) , a a cum exemplific Alex tef nescu:

„Poeta tie s p streze ideile în acea stare genuin în care nu- i fac loc înc vicisitudinile actului de cunoa tere. Ea uzeaz de logic , îns numai în treac t, ca i cum i-ar trece degetele pe corzile unei harfe. Lirismul Anei Blandiana este, dac se poate spune astfel, o mireasm a logicii, esen rar întâlnit în crea ia poetic , despre care se crede c se caracterizeaz exclusiv prin

ira ionalitate, revela ie, vizionarism”.

Având ca premis biografia, i desprinzându-se ulterior de ea, Ana Blandiana, asemenea celorlali i colegi de genera ie, încearc s reconstruiasc o nou realitate, creat prin *cuvânt* i prin puterea de exprimare a cuvântului. Incapacitatea cuvântului, îns , de a recompane realit i, de care se izbe te autoarea i întreaga Genera ie '60, este resim it tot mai acut, aproape ca o criz , suprapus alteia: celei identitare.

Dar cum iubirea, ca „zenit al subiectivit ii” (Oancea, 1999: 36) „lumineaz poate cea mai semnificativ situare a omului în lume, devenind, în ultim instan , terenul unor rela ii decisive asupra condi iei umane” (Oancea, 1999: 36), resuscitând mediul diafan eminescian, Ana Blandiana alege această cale de *rezolvare a crizei identitare*, prin adev rate *ode* închinat e purit ii primare, scrise într-un limbaj postromantic:

„Din ap , ie eau trupuri albe de ploi/ Cu forme somnoroase i suave./ Adolescen i frumo i sau doar femei./ Dulce confuze, pletele jilave/ Nu îndr zneau dorin a s-o ascund ./ Apa era f r sfâr it rotund ./ Luna turna pe luciul ei/ Ulei./ P eam descul i i limpezi/ Îmi sim eam degetele adormite în mâna ta./ Era atât a dragoste pe ape./ c nu ne puteam scufunda./ Era atât a lini te, c timpul/ Nu îndr znea s spun vreo secund ./ Cerul nu rostea niciun nor./ Apa nu-ng ima nicio und ./ Doar t lpile goale./ C lcând în lumina de lun ./ Scoteau un sunet u or.” (*Din ap ie eau trupuri albe de ploi*) (Blandiana 1970, 67).

Reîntoarcerea în trecut sau poate *în intimitatea fîn ei*, cu ajutorul *apei*, care func ioneaz precum o oglind , reflectând, deci, reconstruind realit i în sens invers sau retroproiectiv, se realizeaz într-o manier original a poetei de a reconstrui trecutul – privit ca form individual a tradi iei universale – din prisma prezentului. În fond, criza identitar î i are originile în copil rie, când poeta nu se reg se te pe ea îns i în propriul trup, parc prea firav i prea mic pentru imensul suflet pe care îl poart :

„Din oglind m privea un trup firav/ Cu claviatura oaselor distinct ./ Inima-ap sa pe clape grav/ i-ncerca s -apar în oglind // N-am v zut-o, niciodat , dar tiam/ Ca-ntr-un joc de-a baba-oarba c -i ascuns / (Precum inima salcâmului din geam/ Co ul pieptului de crengi o face frunz)” (*Copil rie*) (Blandiana 1970, 21).

Sub aparen a unui joc în oglind , poeta se proiecteaz în dou medii totalmente diferite: *oglanda* (inanimatul) i *salcâmul* (animatul). Se proiecteaz i, de fapt, se reconstruie te pornind de la organul vital al trupului (i, deopotri va, al poeziei), *inima*. Suprapunerea între cadrul interior – v zut ca realitate esen ial i reprezentat prin oglind i cadrul exterior, reprezentat de universul înconjur tor, transpus metonimic prin copac devine posibil doar cu ajutorul acestui organ vital care este inima. Oglinda sau geamul, poate constitui, în mod indirect, o poart c tre copil rie. Iar copil ria poate fi deschis în dou moduri diferite: indirect, prin intermediul memoriei, ea îns i imperfect prin neputin a de a fi întrutotul fidel în procesul de reconstruc ie i direct, prin tr irea vârstei maturit ii ca pe o veritabil vârst a copil rie.

Dispus între segmentele timpului ireversibil, biografia autoarei, ea îns i o permanent c utare de sine, redevine, astfel, prelungirea operei, iar opera, prelungirea biografiei. Ambele, îns , de i la fel de reale i la fel de complexe, precum ea îns i, curg, totu i, în paralel, într-o sisific încercare poetic de a le suprapune cumva. Înveli urile aparent clasice ale poeziei Anei Blandiana transpun, în fapt, numeroase pliuri suflete ti, dintr-o riguroas ierarhie a vârstelor. Când trecutul nu mai poate fi nici m car reconstruit imagistic sau simbolic, buc ile de timp ale universului copil rie devenind inaccesibile

sufletului prea obosit al autoarei, intervine *poezia*, ca *taină*, în sensul de ritual sacru, adică *împreună*, *comuniune*. Superioară în elegerii comune, ea va permite stăpânirea și descrierea unei lumi, în care ființa umană își caută, în permanență, rostul, iar viața își devine sinonim cu o cunoaștere parțială. De aceea, întreaga sa operă presupune existența numeroaselor *fețe* ascunse, care se vor descifrate precum sfârșii din picturile de pe pereții de marmură medievală, abia întrezăriți din peisaje.

Stările și trăirile exprimate prin versuri sunt năvalnice, poeta încercând, practic, să-și închidă viața întreagă în poezie. Atât versul, cât și cuvintele care îl compun, devin, astfel, alfabet și omegă, începutul și sfârșitul permanenței sale neliniștite și cuturii.

„Cuvântul devine, atunci, antidotul unei dureri, alergare. Totul stă, în alergarea aceasta, care nu mai are nimic în comun, nici cu a ezarea într-un loc, spre odihnă, nici cu somnul cel de toate nopțile, ci, mai curând cu veghea; este, într-un fel, o alergare în veghe, înspre acele refugii, care vă pun la adăpostul aruncării de zar” (Blandiana 1970, 112).

Fuga aceasta continuă este o încercare de evadare din realitate, o permanentă căutare a unui adăpost. Un ascunziș, care să-ți ofere o scapare de lumea în care trăiești.

Liliana Arma nu face următoarea precizare, într-un scurt studiu eseistic al poeziei Anei Blandiana:

„Poeta caută să exprime nu numai gândul, dar și frumusețea lui, având grijă să-și dea o formă lingvistică sobră, bine definită, cu toate (în)semnele unei poezii clasice (urmând modele mari, ca Eminescu și Blaga) (...) Cu o imensă forță de sugestie, poezia Blandianei pur și simplu te răvășește prin larghețea și profunzimea ideilor, prin puterea cuvântului poetic, prin liniștea și clătura pe care le strecoară în mediul tău livresc” (Arma 2007, 26).

Mănuind bine limbajul, de a cărei capacitate se folosește pentru a transmite mesaje emoționale către cititor, Ana Blandiana suferă însă, odată cu fiecare literă pe care o conturează, de teama iminentei apocalipse, provocată de realitatea exterioară:

„Neliniștea mea actuală vine din descoperirea și împletirea binelui cu frumosul, kalokagathia, care a stat la baza culturii europene, de la Grecia antică încoace, e tot mai mult înlocuit de o realitate estetică nescutită din împletirea răului cu urâtul” (Zuba 2008, 14).

Viziunea despre lume și viață, care transformă textele poetice ale Anei Blandiana în *arte poetice*, precum și modalitățile scriitoricești prin care autoarea contribuie la crearea unei noi realități, prin intermediul poeziei sale, trebuie redată, pas cu pas, în *textele critice* dedicate operei Anei Blandiana. În acest sens, este necesar de menționat și că un alt rol al criticii ar fi acela de a media dialogul autor-cititor, ajutându-l pe cel din urmă să descopere sensurile criptate ale mesajului poetic, mai ales că,

„în secolul XX (deci în modernitate, n. n.) alteritatea nu este nici dialogală, nici reflexivă, proiecte metaforice a subiectului (...), iar interioritatea trebuie ghicită, ea pierzându-se în transparența, drapată în falduri grele de fum, ea nu poate fi de fapt captată. Ce ar masă din experiența romantică a cuturii comuniunii absolute este doar faptul că celălalt poartă, dacă nu semnul minus, cu siguranță unul diferit, pe care îl introduce în relația erotică, chiar din momentul în care ea se instaurează” (Oancea 1999, 38).

Considerând poezia neomodernistă un meteu al metaforei, pe care autorii acestui tip de texte o exploatează în întreaga sa profunzime, meteuind până ajung la forme inedite și surprinzătoare prin utilizarea individuală a limbii, rolul criticii nu este unul simplu. Reconfigurarea realității, atât printr-o reconfigurare a limbajului, cât și printr-o reconfigurare a traseului prin care prăznuiește mesajul creat cu ajutorul acestui nou limbaj, nu

este nimic altceva decât o reconfirmare a sinelui care este singura unitate statică dintr-o sumă de variabile. Totul se mișcă, totul se transformă, totul devine, mai puțin în sinele, eul. Subiectul creator este elementul static, din prisma căruia se face în alegerea realității, urmat de filtrarea ei în interior și apoi de transmiterea ei. Din tot acest procesul istovitor și dureros, criticii îi revine rolul esențial al medierii eului cu lumea, al autorului cu cititorul, care, de cele mai multe ori, nu este unul ideal. Fără să intervină esențial în mesajul eului creator, critica trebuie să aducă la muriri acolo unde este cazul, să dezambiguiască, să deschidă și să noi, fără să impună unele, să înlesnească permanenta comunicare autor-cititor.

Subiectivizarea lumii, printr-un proces prealabil de interiorizare, nu este nimic altceva decât un nou proces de comunicare. Această comunicare se realizează printr-o reconstrucție, întâlnită, iată, nu doar la nivelul mesajului, ci la nivelul literii. Deconstrucția, vădită ca reconstrucție devine, mai mult decât un procedeu intrinsec al unei poezii neomoderniste, un mod de a comunica prin poezie. Cu alte cuvinte, acest mod de a transmite realitatea cere un receptor care poate fi același cu emițitorul sau care poate fi un altul, creat în mintea autorului de text beletristic sau chiar el însuși existent în lumea reală, este un nou procedeu de comunicare (absolut) desprins de contingent, în înțelegerea mai bună a căruia critica ar putea avea o contribuție decisivă.

Referințe bibliografice

- Aguirre Romero, Joaquín María. 2009. *Ana Blandiana – o poetică a umilinței ei*, în „Observator cultural”, nr. 487, p. 16-25.
- Armașu, Liliana. 2007. *Ana Blandiana, poeta prin excelență*, în „Clipa”, 5, 24-27.
- Blandiana, Ana. 1970. *La Cules de îngeri*, București: Editura Cartea Românească.
- Cartrescu, Mircea. 1999. *Postmodernismul românesc*, București: Editura Humanitas.
- Cugno, Marco. 2008. *Dall'ombra delle parole all'ombra della realtà: i racconti fantastici di Ana Blandiana* („De la umbra cuvintelor la umbra realității. Povestirile fantastice ale Anei Blandiana”), în Ana Blandiana, *Progetti per il passato e altri racconti*, traducere și postfață („Proiecte de trecut și alte povestiri”, traducere și postfață), Milano: Edizioni Anfora, p. 139-145.
- Manolescu, Nicolae. 2008. *Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură*, Pitești: Editura Paralela 45.
- Oancea, Ileana. 1999. *Poezie și semioză*, Timișoara: Editura Marineasa.
- Simuț, Ion. 2005. *Critica de dicționar*, în „România literară”, nr. 23, p. 32-38.
- Teșeșcu, Alex. 2005. *Istoria literaturii române contemporane*, București: Editura Mălina de Scris.
- Zubac, Ion. 2008. *Interviu cu Ana Blandiana*, în „Acolada”, 10, p. 14-23.